

OKRAJNI LJUDSKI ODBOR

10. SEJA ZBORA PROIZVAJALCEV OLO DNE 9. DECEMBRA 1960

POROČILO OKRAJNE KOMISIJE ZA HIGIENSKO-TEHNIČNO ZAŠČITO O STANJU SLUŽBE HTZ IN ANALIZA NESREČ PRI DELU TER POKLICNIH BOLENIJ NA OBMOČJU OKRAJA LJUBLJANA ZA I. POLLETJE 1960

V petek, dne 9. t. m. je imel okrajni zbor proizvajalcev sejo, na kateri je obravnaval poročilo komisije za higiensko tehnično zaščito pri delu. Poročilo je podala Marija Mesarič, predsednica komisije.

Hiter razvoj našega socialističnega gospodarstva postavlja vse bolj v ospredje rešitev problema pravilne preventivno zdravstvene in tehnične varstvene zaščite delovnih ljudi na njihovih delovnih mestih.

Velika gospodarska škoda zaradi nesreč pri delu in poklicnih obolenj nam dokazuje, da smo se doslej kljub doseženim uspehom še vedno premalo trudili za izboljšanje zdravstveno tehničnih varstvenih pogojev dela.

Reševanja tega problema ne moremo prepuščati posameznim organom oblasti ali ustanovam kot doslej, temveč morajo skrb za rešitev tega problema prvenstveno prevzeti organi delavskega in družbenega upravljanja.

Zato je bila kot prva v državi na pobudo Sveta za delo OLO in Okrajnega sindikalnega sveta imenovana komisija za HTZ pri okrajnem ljudskem odboru v oktobru leta 1958.

Glavna naloga imenovane komisije je bila, da s svojim sestavom strokovnih zdravstveno tehničnih preventivnih delavcev čim hitreje aktivizira pri občinskih ljudskih odborih enake komisije, občinske komisije pa morajo v koordiniranem delu z ljudskimi odbori, sindikalnimi organizacijami, organi delavskega in družbenega upravljanja pristopiti sistematično k proučevanju in reševanju nastajajočih problemov.

Dolžnost okrajne komisije za HTZ pa ostaja dalje v stalni strokovni in organizacijski pomoči tako občinskim HTZ komisijam, kakor tudi komisijam za HTZ pri posameznih gospodarskih organizacijah.

Okrajna komisija za HTZ je od svoje ustanovitve redno vsakega pol leta podala poročilo o problematiki službe HTZ in analizo nezgod pri delu ter poklicnih obolenj Okrajnemu zboru proizvajalcev, oziroma Svetu za delo. Glavno zadano nalogo je okrajna komisija za HTZ izpolnila v celoti, kljub precejšnjim težavam. Da ne bi ponavljali podrobneje vseh problemov, na katere je pri svojem delu naletela komisija in kateri so bili omenjeni in podrobneje obravnavani že v prejšnjih poročilih, obravnavamo le pogloblitve stvari.

Okrajni zbor proizvajalcev je na prvo poročilo HTZ komisije v letu 1959 sprejel določene sklepe (11 točk — v prilogi), katerih reali-

zacija bi v veliki meri pripomogla k izboljšanju stanja higiensko tehnične zaščitne službe na splošno. Žal pa ugotavljamo, da je bila le ena postavka v točki predlaganih sklepov realizirana v celoti (točka 7 — ustanovitev dispanzerja za poklicna obolenja) in delno točka 11 (stalna razstava HTZ). Ako sledimo zaporedju sprejetih sklepov, moramo ponovno poudariti ugotovitve okrajne komisije, da občinski ljudski odbori še vedno nudijo premalo konkretne pomoči svojim HTZ komisijam. V sklepih sprejeta pomoč komisijam s strani občinskih ljudskih odborov je nujno potrebna, ako hočemo decentralizirati varstveno službo in tudi usposobiti kadre, da bodo resnično lahko reševali nastajajočo problematiko konkretno na svojem področju. Ugotovljeno je, da je aktivnost občinskih HTZ komisij odvisna do sedaj predvsem od zainteresiranosti oddelkov za delo pri ObLO za to dejavnost. Uslužbenci teh oddelkov pa so zaradi majhnega števila, kot je znano, s svojim rednim delom tako obremenjeni, da res težko dobe čas za koordinirano delo s HTZ komisijami pri gospodarskih organizacijah, sindikalnimi podružnicami, zdravstveno službo itd. na področju delovnega varstva. Tako se aktivnost občinskih HTZ komisij, katere se bore s konservativno miselnostjo večkrat odločujočih činiteljev, pomanjkanjem nujno potrebnih materialnih sredstev in strokovnih kadrov, vrši le bolj kampanjsko. Vendar pa moramo ob tej priliki dati priznanje občinskim komisijam za HTZ, da so kljub objektivnim in subjektivnim težavam, katere so imele v doslej danih pogojih dela, svojo nalogo zadovoljivo vršile. Predvsem moramo dati priznanje HTZ komisijam ObLO Kočevje, Trbovlje, Medvode, Logatec, Kamnik, Ljubljana-Moste in Ljubljana-Vič.

Služba HTZ je uvedena v vseh večjih gospodarskih organizacijah. Uspeh te službe pa je zopet odvisen, kot je že večkrat v poročilih navedeno, o odnosu delavskih samoupravnih organov do te službe. V podjetjih, kjer je ta služba dobro organizirana in se skrb za varnost pri delu tesno povezuje s problematiko proizvodnje, so bili že doseženi lepi uspehi. Ti uspehi se izkazujejo predvsem v stalnem upadanju nesreč pri delu in poklicnih obolenj — za primer navajamo naslednja podjetja: »Saturnus« in »To-

bačno tovarno« v Ljubljani, Tovarno »Titan« in »Kamnik« v Kamniku, Papirnico »Količev« v Domžalah, Rudnik kaolina v Črni, »LIP« Podpeč in »HE« v Medvodah.

V sprejetih sklepih je bilo obravnavano še vedno nerešeno vprašanje statusa varnostnih inženirjev in tehnikov in varstvene vzgoje predvsem strokovnih kadrov v proizvodnji. Poklicni varnostni tehniki in inženirji so namreč dosti slabše stimulirani kot tehniki in inženirji v proizvodnji. Zato je tudi interes strokovnih kadrov za to službo zelo majhen. V našem okraju je do sedaj na delovnem mestu samo 51 varnostnih tehnikov in 4 varnostni inženirji. Poleg navedenih pa je še 7 varnostnih tehnikov, kateri opravljajo to službo kot stransko dolžnost. Glede na dejstvo, da je v našem okraju nad 200 večjih gospodarskih organizacij, katere nujno potrebujejo dobro organizirano in strokovno vodeno varstveno službo, je razvidno, da primanjkuje še ca. 150 varnostnih inženirjev in tehnikov. V letošnjem letu je bila ustanovljena šola za varnostne tehnike v Kranju. Odziv za študij na tej šoli je bil s področja našega okraja zelo majhen. Nerešeno je tudi že tolikokrat obravnavano vpra-

šanje uvedbe predmeta »Varnost pri delu« v naše strokovne šole.

Problematika družbene prehrane se zadovoljivo rešuje predvsem v večjih gospodarskih organizacijah. Prav tako so večinoma vsa večja podjetja pristopila k organizaciji množičnega cenenege letovanja zaposlenih. Oba navadna problema pa sta ostala nerešena v večinoma vseh manjših podjetjih.

V našo industrijo se vse bolj uvajajo tehnično dovršeni stroji in ostale naprave, da bi se produktivnost čimbolj dvignila. Ugotoviti pa moramo, da se vzporedno z uvajanjem takih strojev in naprav ne skrbi v enaki meri za njihovo tehnično varstveno delovno zaščito. Prav tako dobivamo stalne pritožbe od strani proizvajalcev o neizpravnosti oziroma neprimernosti velike večine različnih osebnih zaščitnih sredstev. Tudi ta problem terja nujne rešitve, če hočemo v borbi proti obratnim nesrečam doseči vidnejše rezultate.

V prostorih Poliklinike v Ljubljani je bila odprta marca meseca letos stalna razstava higiensko tehnične zaščite. Ta razstava se bo morala zaradi pomanjkanja primernih prostorov večkrat izmenjati po posameznih poglavjih izdelanega scenarija za celotno razstavo HTZ. Na razstavi prikazani material se mora žal pač prilagoditi prostorom, v katerih je razstavljen in se v takih okoliščinah ne more v celoti pravilno obdelati problematično gradivo.

Okrajni zbor proizvajalcev bi moral sprejeti obveznost, da je treba na merodajnem mestu takoj poskrbeti vse potrebno za realizacijo sprejetih sklepov. S takim ukrepom bi pomagal komisiji pri njenem bodočem delu, da bi lahko dosegla vidnejše uspehe.

Analiza nesreč pri delu v okrajnem merilu za prvo polletje 1960 v primerjavi s prvim polletjem 1959

V okraju Ljubljana je bilo v prvih polletjih 1959 in 1960 naslednje število nesreč pri delu.

Razdobje	Moški	Zenske	Skupaj	Pogostnost na 100 zaposlenih
I—VI/1959	7085	1358	8443	5,71
I—VI/1960	7666	1477	9143	5,85

V letošnjem prvem polletju je bilo torej 700 nesreč več v absolutnem številu ali za 8,29% več kot v istem razdobju leta 1959. Toda pogostnost, ki je razmerje med številom nesreč in zaposlenimi, se je povečala le za 0,14 na 100 zaposlenih, kar pa ne pomeni bistvenega povečanja.

Po težini nesreč je bilo stanje naslednje:

Razdobje	Lahke	Težke	Smrtne	Skupaj
I—VI/1959	7095	1333	15	8443
I—VI/1960	7564	1569	10	9143

Glede na težino nesreč se je povečalo predvsem število lahkih nesreč in delno tudi težjih, padlo pa je število smrtnih nesreč. Od 10 smrtnih nezgod je bilo 7 prometnih (na poti na delo in z dela), le 3 pa so se pripetile na delovnem mestu. V istem obdobju lanskega leta pa je bilo od 15 smrtnih nesreč 6 prometnih in 9 na delovišču.

Po starostnih skupinah je stanje naslednje:

Starostna skupina (rojeni leta)	Razdobje I-VI/1959	Razdobje I-VI/1960
do 1900	103	74
1901-1910	869	745
1911-1920	1083	1031
1921-1930	2217	2119
1931-1940	3428	3758
1941 dalje	743	1416

Skupaj 8443 9143

Ali v indeksu (za prvo polletje 1959-100):

Starostna skupina	Razdobje I-VI/1959	Razdobje I-VI/1960
do 1900	100	71,84
1901-1910	100	85,73
1911-1920	100	95,19
1921-1930	100	95,87
1931-1940	100	109,62
1941 dalje	100	190,57

Število ponesrečenih, rojenih od leta 1930, je padlo, občutno pa je naraslo število ponesrečenih, rojenih v letu 1941 in kasneje, in to za 90,57%.

Število nesreč glede na kategorije ponesrečenih je naslednje:

Kategorija	Razdobje I-VI/1959	Razdobje I-VI/1960
Inženirji in tehniki	94	262
Administrativno osebje	175	153
Kvalificirani delavci	3274	3582
Polkvalificirani delavci	1227	1935
Nekvalificirani delavci	3325	2845
Vajenci	267	297
Pomožno osebje	81	69

Skupaj 8443 9143

Ali v indeksu

Kategorija	Razdobje I-VI/1959	Razdobje I-VI/1960
Inženirji in tehniki	100	278,72
Administrativno osebje	100	87,42
Kvalificirani delavci	100	109,40
Polkvalificirani delavci	100	157,70
Nekvalificirani delavci	100	85,56
Vajenci	100	111,23
Pomožno osebje	100	85,18

Padlo je število nesreč administrativnega osebja (v glavnem prometne nesreče na poti na delo in z dela), nekvalificiranih delavcev in pomožnega osebja, medtem ko je število nesreč inženirjev in tehnikov ter polkvalificiranih delavcev občutno naraslo, in to za 178 oziroma 57%, dočim je porast nesreč kvalificiranih delavcev in vajencev sorazmeren s porastom števila zaposlenih.

Število nesreč je po delovnih urah naslednje:

Delovna ura	Razdobje I-VI/1959	Razdobje I-VI/1960
Prva	710	857
Druga	912	956
Tretja	1125	1147
Četrta	1099	1240
Peta	1062	1074
Šesta	932	962
Sedma	854	876
Osma	743	945
Nadure in izven dela	1026	1086

Skupaj 8443 9143

Se vedno se pripeti največ nesreč v tretji, četrti in peti delovni uri in izven rednega delovnega časa.

Medtem ko je bilo v prvem polletju 1959. leta 870 nesreč na poti na delo in z dela, jih je letos v istem obdobju 929.

Glede na izvor nesreč je stanje v prvih polletjih 1959 in 1960 naslednje:

Izvor nesreč	Razdobje I-VI/1959	Razdobje I-VI/1960
Orodni stroji	953	789
Pogonski stroji, generatorji, črpalke	184	145
Dvigala za ljudi in tovor v zgradbah	49	24
Stroji za dviganje	49	27
Transporterji	152	261
Kotli in ostale posode pod pritiskom	49	18
Prometna sredstva na električni, parni in drugi pogon	444	309
Zivali (domače, insekti, kače, ribe)	53	65
Strojni deli za prenos energije	49	52
Električne naprave	41	29
Različni drugi material (opeka itd.)	2938	3203
Ročno orodje	1071	1600
Kemične in jedke snovi	155	189
Organski in anorganski prah	28	32
Izžarevanje radioaktivnih snovi	45	139
Prometna pota in mesta pri delu, ki niso drugje navedena	660	631
Razni drugi izvori (lestve, odprtine v tleh itd.)	652	711
Pot na delo in z dela	870	929

Skupaj 8443 9143

Največ se je torej pripetilo nesreč, katerih povod je ročno orodje in različni drugi materiali, kot opeka, kamen, železo itd. Tem pa sledijo nesreče na poti na delo in z dela in nesreče, katerih izvor so orodni stroji in razne druge naprave.

Glede na poškodovani del telesa ponesrečencev je stanje nesreč naslednje:

Poškodovani del telesa	Razdobje I-VI/1959	Razdobje I-VI/1960
Poškodbe glave	575	578
Poškodbe oči	600	649
Poškodbe trupa (trebuh, prsni koš, hrbet)	834	936
Poškodbe prstov desne roke	1397	1553
Poškodbe prstov leve roke	1329	1553
Poškodbe desne roke do zapestja	844	721
Poškodbe leve roke do zapestja	707	634
Poškodbe zgornjih udov od zapestja do rame	293	281
Poškodbe stopala, prstov noge	973	1312
Poškodbe spodnjih udov do stopala	886	982

Skupaj 8443 9143

Se vedno je največ poškodb prstov na rokah, katerim sledijo poškodbe stopala in prstov nog.

Število nesreč in pogostnost po občinah:

Občina	Število zaposlenih		Število nesreč		Pogost. na 100 zaposlenih	
	I-VI-59	I-VI-60	I-VI-59	I-VI-60	I-VI-59	I-VI-60
Cerknica	2.459	2.623	117	154	4,75	5,87
Dobrova	329	331	29	26	8,81	7,85
Domžale	7.924	7.935	361	342	4,55	4,31
Grosuplje	2.502	2.712	109	148	4,35	5,45
Hrastnik	2.525	2.648	530	541	20,99	20,43
Ivančna gorica	451	484	24	44	5,32	9,09
Kamnik	5.942	6.206	321	354	5,40	5,70
Kočevje	5.912	6.184	455	509	7,69	8,23
Litija	3.051	3.108	178	171	5,83	5,50
Lj.-Bežigrad	12.441	13.624	758	962	6,09	7,06
Center	51.658	53.994	1635	1817	3,16	3,36
Črnuče	1.447	1.532	57	60	3,93	3,91
Moste	5.806	6.249	338	382	5,82	6,11
Polje	1.919	2.107	100	189	5,21	8,97
Rudnik	2.631	3.298	154	150	5,85	4,54
Šentvid	4.018	4.292	191	179	4,75	4,17
Šiška	9.469	9.980	846	842	8,95	8,43
Vič	5.987	5.520	282	264	5,33	4,78
Logatec	1.523	1.743	84	86	5,51	4,93
Loška dolina	891	942	92	97	10,32	10,29
Medvode	1.515	1.683	55	57	3,63	3,38
Ribnica	1.622	1.903	86	91	5,30	4,78
Trbovlje	9.512	9.751	874	804	9,18	8,24
Vrhnika	2.431	2.890	196	199	8,06	6,88
Zagorje	4.491	4.499	571	675	12,31	15,00

Skupaj 147.756 156.238 8443 9143 5,71 5,85

Glede na pogostnost nad okrajnim povprečjem, ki znaša 5,85, so naslednje komune:

Hrastnik	20,43
Zagorje	15,00
Loška dolina	10,29
Ivančna gorica	9,09
Ljubljana-Polje	8,97
Trbovlje	8,24
Kočevje	8,23
Dobrova	7,85
Ljubljana-Bežigrad	7,06
Vrhnika	6,88
Ljubljana-Moste	6,11

V prvem polletju 1960 je bilo izgubljenih 125.787 delovnih dni zaradi nesreč pri delu. V istem obdobju lanskega leta pa je bilo izgubljenih 125.243 delovnih dni. V letošnjem letu je bilo torej izgubljenih 544 delovnih dni več kot v letu 1959. Na eno nezgodo odpade v prvem polletju 1960 13,75 delovnega dneva, v prvem polletju 1959 pa 14,83 delovnega dneva.

Prometne nesreče

V prvem polletju letošnjega leta se je pripetilo 950 prometnih nesreč. Pri teh nesrečah je bilo laže in teže poškodovanih 614 oseb. Smrtnih nesreč pa se je pripetilo 31. V istem obdobju lanskega leta pa se je pripetilo 650 prometnih nesreč, od tega 26 s smrtnim izidom, laže in teže poškodovanih pa je bilo 620 oseb. Glavni vzroki za nave-

dene nesreče so bili v letu 1960 naslednji:

1. voznja v vinjenem stanju,
2. neupoštevanje prednosti,
3. nepazljivost,
4. neupoštevanje prometnih predpisov pešcev.

Iz prikazanih statističnih podatkov je razvidno, da se še vedno največ nesreč pri delu dogaja v rudarstvu, kovinski industriji in komunalni dejavnosti. V rudarstvu in kovinski industriji so težki pogoji dela, v komunalni dejavnosti pa je zanemarjena varnostna služba. Razveseljiva je ugotovitev, da nesreče na orodnih strojih iz leta v leto upadajo, čeprav so bile nezgode na orodnih strojih po številu še v letu 1956 na prvem mestu. Ta uspeh je brez dvoma rezultat dela s tehnično bolj dovršenimi stroji in izboljšanje delovne zaščite. Vse bolj pa so v porastu nezgode z ročnim orodjem in različnimi drugimi materiali. Vzrok porastu nezgod z ročnim orodjem je iskati v večkrat res skrajno malomarnem odnosu do pravila ročnega orodja ali zamenjave iztrošenega z novim. Do nezgod z različnimi materiali pa privede nered in navlaka na deloviščih in pa nedisciplinarnost zaposlenih, kateri odklanjajo osebna zaščitna sredstva in ne izpolnjujejo varnostnih predpisov.

Strokovna komisija za nezgode je v prvem polletju letošnjega leta pregledala preko 3500 primerov pri-

jav nesreč pri delu. Od tega je bilo poslanih na Inšpektorat dela 698 prijav z zahtevkom, da se razišče in ugotovi morebitna opustitev varnostnih ukrepov. Inšpektorat za delo je v sodelovanju z OZSZ in sanitarnim inšpektoratom ugotovil, da so v 83 primerih nastale nezgode po krivdi podjetja zaradi opustitve varnostnih ukrepov. Že samo za te nezgode, katerih vzrok je malomaren odnos do izpolnjevanja varnostnih predpisov, znaša povzročena škoda samo na socialnih dativah 5 milijonov dinarjev. Pri raziskovanju nezgod največkrat naredimo na uradni zaznambek — vzrok nezgode subjektivni faktor. Ta subjektivni faktor pa lahko pomeni več stvari: splošna zdravstvena in mentalna kondicija zaposlenega za opravljanje določenega dela, tehnično pravilno obvladovanje izdelave dela, tehnično varstvena zaščita pri določenem delu in delovna disciplina. Če pri nastanku katerekoli nezgode, katere vzrok je tako ime-

Preventivna zdravstvena služba na področju higiene dela

Ako navedemo, da v okraju Ljubljana dela samo na področju higiene le pet poklicnih zdravstvenih delavcev, od tega dva zdravnika in trije srednjega medicinskega kadra, vidimo, da uspehi preventivne zdravstvene zaščite na tem področju ne morejo biti veliki.

Preventivno zdravstveno dejavnost na področju higiene dela bi morali prvenstveno opravljati zdravstveni domovi. Vzrokov, zakaj tega dela zdravstveni domovi ne opravljajo vsaj v zadostni meri, je več. Prvo, preobremenjeni so s kurativno medicinskim delom, laboratoriji in ambulantno, nimajo zadevnih priprav na razpolago. Na razpolago nimajo tudi potrebnega strokovnega kadra v zadostnem številu za to medicinsko dejavnost. Nerazumljivo je tudi še sedaj nerešeno vprašanje, da je zdravstveni delavec-zdravnik, ako obišče bolnega delavca na domu, da ga zdravi, nagraden, ako pa obišče zaposlenega na njegovem delovnem mestu, da bi eventualno obolenje preprečil — ne prejme nobene nagrade za opravljeno delo, razen nekaterih, minimalen pavšal. Zelo pogosto se pritožujejo podjetja ali neposredno delavci sami nad zdravstvenimi pregledi pred nastopom dela (prvi pregledi). Ti pregledi, za katere zakon določa, da morajo biti opravljeni klinično, so izvršeni večkrat zelo površno. Rezultat takih površno opravljenih pregledov je zelo pogosto nesreča pri delu, poklicno ali drugo obolenje, ker se žal prepozno ugotovi, da ponesrečeni oziroma oboleli zdravstveno sploh ni bil sposoben opravljati tistega dela. Nujno potrebno je, da se strokovnemu delu prvih in sistematskih zdravstvenih pregledov zaposlenih posveti več pozornosti.

Zakonita določila narekujejo, da bi morala imeti vsaka večja gospodarska organizacija svojo obratno ambulantno, katere glavna dejavnost je usmerjena na področje preventivne in šele na drugem mestu kurativne medicine. Na področju okraja Ljubljana je le 20 obratnih ambulant, od tega ima stalno (polno zaposlene) zdravnike le 10 obratnih ambulant. Od teh ambulant so samo 4, ki ustrezajo zakonitim določilom po svoji strukturi, kakor tudi po svojem delu. To se pravi, ne samo da imajo svoj upravni odbor, samostojno finančno poslovanje, primerne prostore za delo, diagnostični laboratorij, RTG in zobozdravstveni

novani »subjektivni faktor«, podrobno analiziramo navedene postavke, vidimo, da se ena od navedenih pri ponesrečencu negativno odraža. Zato morajo gospodarske organizacije vsako nezgodo res podrobno raziskati in odstraniti vse negativne momente, da do nezgode vsaj na istem delovnem mestu ne bo več prišlo. Zelo pogostne so namreč nezgode, ki se ponavljajo enkrat ali dvakrat na enem in istem delovnem mestu in katerih vzrok je — subjektivni faktor!

Največ nezgod se dogaja tretjo, četrto in peto delovno uro ter pri nadurnem delu. Logično je, da moramo tu iskati prvenstveno vzroke fiziološkega značaja, to je fizične utrujenosti, psihične utrujenosti zaradi monotipije dela, zelo pogost nepravilnem odmor in prehrana. Vzroka porasta nezgod pri nadurnem in izrednem delu pa je poleg utrujenosti iskati predvsem v premalo organiziranem in nekontroliranem delu.

oddelek, ampak je njihovo delo res usmerjeno prvenstveno v preventivno zdravstveno dejavnost. Njihovo delo se odraža v skrbno izvršenih sistematskih in periodičnih zdravstvenih pregledih in intenzivnem proučevanju delovnih mest ter poklicnih obolenj. Zdravstveni delavci teh ambulant tudi tesno sodelujejo z obratnimi, kakor tudi občinsko HTZ komisijo. V ostalih desetih ambulantah pa so nameščenci le honorarni zdravniki. Te obratne ambulante delajo v sklopu zdravstvenih domov oziroma drugih zdravstvenih institucij in se bavijo predvsem s kurativno medicino.

Kot posebna preventivna dejavnost so tako imenovane zdravstvene posvetovalnice (zdravniki zdravstvenega doma komune) v podjetjih, katere delajo na področju komune Ljubljana-Bežigrad in Ljubljana-Moste. Ta način dela se uspešno uveljavlja predvsem v komuni Ljubljana-Moste.

V prvem polletju 1960 je bilo evidentiranih od strani zdravstvenih domov in obratnih ambulant 249 poklicnih obolenj. Od tega odpade 211 obolenj na obolenja kože in podkožja, 29 obolenj na poklicna zastrupljenja in 9 obolenj na poklicna obolenja dihalnega trakta. V istem razdobju leta 1959 pa je evidentiranih 232 poklicnih obolenj. Od tega odpade na obolenje kože in podkožja 170 obolenj, na poklicna zastrupljenja 40 in na poklicna obolenja dihalnega trakta 22 obolenj. Število poklicnih obolenj na podlagi števila prijav od strani zdravstvenih domov in obratnih ambulant ni veliko, toda te številke niso povsem točne. Razna poklicna obolenja je namreč težko ugotoviti brez posebnih specialnih analiz in simptomi takih obolenj večkrat zavedejo ugotovitev v napačno smer. Prav zaradi težavnosti preventivnega in kurativnega dela na področju borbe proti poklicnim obolenjem je bil po sklepu Zbora proizvajalcev v letu 1959 ustanovljen pri Okrajnem higienskem zavodu dispanzer za poklicna obolenja. Dispanzer je pričel s svojim delom februarja meseca 1960.

V prvem polletju 1960 je bilo na dispanzerju v okviru periodičnih zdravniških pregledov pregledanih 1080 delavcev. Pri pregledih je bilo ugotovljeno 130 poklicnih obolenj, od tega odpade na obolenja pljuč 80 primerov, na zastrupljenja z raznimi toksičnimi plini in izparinami

pa 50 primerov. Veliko število je bilo pravočasno odkritih tudi obolenj, katere so predhodni pokazatelji za možnost nastanka poklicnih obolenj, in to: obolenj pljuč 113 primerov, posameznih znakov zastrupitev z raznimi plini in izparinami 125 primerov ter ostalih drugih obolenj 72 primerov. Dispanzer je tudi izdal 212 predlogov za začasno ali trajno odstranitev posameznih delavcev z delovnih mest, na katerih so bili zdravstveno ogroženi. Zdravnik dispanzerja je pred pričetkom zdravstvenega pregleda delavcev vedno predhodno pregledal vsa delovna mesta, kjer so delavci, namenjeni za pregled, zaposleni.

Navedene podatke o stanju in borbi proti poklicnim obolenjem smo podali le bolj v ilustracijo. Podrobneje obravnavata in rešujeta ta problem v svojem delokrogu zdravstvena služba oziroma Okrajni higienski zavod.

Preden preidemo na obravnavo sumarno prikazanega dela okrajne komisije za higiensko in tehnično zaščito, se moram v imenu komisije zahvaliti predvsem Okrajnemu zavodu za socialno zavarovanje, ki nam je v tesnem sodelovanju nudil vsa materialna in strokovna pomoč, ki je zagotovil, da so se lahko izvršile vse vzgojne in propagandne akcije s tega področja dela komisije. Veliko strokovno pomoč v vsakem pogledu pa nam je nudil tudi Okrajni inšpektorat za delo in Okrajni higienski zavod.

V prvem polletju letošnjega leta je imela okrajna komisija eno sejo celotne komisije in devet sej sekretariata komisije. Člani okrajne komisije so se udeležili:

- dveh sej Sveta za delo OLO, kjer je bilo podano letno oziroma polletno poročilo o delu komisije;
- štirih sej koordinacijskega odbora pri Okrajnem sindikalnem svetu;
- 13 sestankov občinskih komisij za HTZ;
- petih posvetov s proizvajalci, katere so sklicale občinske komisije za HTZ;
- dveh sej zbora proizvajalcev pri ObLO;
- ene seje skupščine okrajnega zavoda za socialno zavarovanje.

S skupnim delom komisije Okrajnega zavoda za socialno zavarovanje, Inšpektorata za delo OLO, Okrajnim sindikalnim svetom, Okrajnim higienskimi zavodom in posameznimi komisijami za HTZ pri ObLO pa so bile izvršene naslednje akcije na terenu:

1. Tridnevni strokovni seminar za tajnike oziroma zastopnike občinskih HTZ komisij.
2. En tridnevni in en štiridnevni strokovni seminar za vodilne delavce v kmetijstvu in gozdarstvu.
3. V šestih komunah so se vršili dvo- oziroma tridnevni strokovni seminarji za mojstre in predelavce gospodarskih organizacij.
4. V okviru strokovnih seminarjev in posameznih predavanj o HTZ je bilo v prvem polletju 71 filmskih predstav (ozki trak), na katerih je bilo prikazanih 284 strokovnih filmov s področja HTZ. Skupno se je udeležilo seminarjev, predavanj in filmskih predstav 6500 ljudi.
5. Okrajni zavod za socialno zavarovanje je izdal 6920 plakatov s področja delovne zaščite. Od tega je bilo izdanih 1660 plakatov za gradbeno stroko, 1450 plakatov za kovinsko stroko, 1660 plakatov za lesno stroko in 2150 plakatov splošnega značaja. Plakate so prejela vsa podjetja brezplačno. En del pa je bil plakatiran tudi na javnih mestih.

6. Na podlagi sklepa Okrajnega zbora proizvajalcev je Okrajni zavod za socialno zavarovanje samoiniciativno uredil v prostorih Poliklinike stalno razstavo HTZ. Ta razstava je bila, kot smo že omenili v poročilu, enkrat izmenjana. Izdan je bil tudi Priročnik k razstavi v 20.000 izvodih. Po približnih podatkih si je doslej ogledalo razstavo ca. 23.000 ljudi. Od tega si je kolektivno ogledalo razstavo 23 delovnih kolektivov in 16 strokovnih šol.

Na pobudo stalne konference za delovno varstvo pri Republiškem sindikalnem svetu se je od 16. oktobra 1960 do 31. oktobra 1960 vršil Teden varnosti pri delu v vsej LRS.

Priprave za izvedbo Tedna varnosti in delo med tednom varnosti so za področje okraja Ljubljana vodili člani okrajne komisije za HTZ.

1. V okrajnem merilu je bila odprta dopolnjena stalna razstava HTZ. V vseh kinematografih so bili prikazani diapozitivi s parolami o varnosti pri delu.

2. V okviru Tedna varnosti je bilo organiziranih 17 predavanj s 128 predavateljskimi urami.

3. V 64 filmskih predstavah za delovne kolektive je bilo predvajanih 184 filmov s področja varnosti pri delu. Predavanja in filmske predstave je obiskalo 20.500 ljudi.

4. Tajništvo za notranje zadeve OLO Ljubljana se je aktivno priključilo našemu delu v obdobju Tedna varnosti s široko propagandno dejavnostjo. Uredilo je poleg posebnega oddelka na stalni razstavi HTZ, ki prikazuje problematiko prometnih nesreč, tudi več izložb ob prometnih ulicah v Ljubljani in na sedežih zunanjih komun. Izvršenih je bilo 45 predavanj s predvajanjem filmov s področja varnosti v prometu. Posebno lepo uspele vzgojne akcije, s področja varnosti v prometu so bile izvršene med šolsko mladino v posameznih komunah.

Navedli smo le akcije v okrajnem merilu. Vsaka občinska komisija pa je izvedla Teden varnosti po lastnem programu v okviru komune, kot tudi po programih posameznih gospodarskih organizacij. Vseh podatkov o poteku Tedna varnosti, izvedenega po občinskih komisijah za HTZ v okviru komun, oziroma posameznih gospodarskih organizacij še nimamo. Izčrpno poročilo bomo lahko podali šele v letnem poročilu.

Da je bila lahko izvedena na področju varstvene vzgoje v okrajnem merilu tako široka akcija, so bila porabljena znatna finančna sredstva. Okrajni ljudskih odbor je prispeval 300.000 dinarjev. Okrajni zavod za socialno zavarovanje pa je prispeval za seminarje, predavanje in filmske predstave 2.100.000 dinarjev; za razstave HTZ 5.000.000 dinarjev; za letake, lepake in brošure s področja delovne zaščite dva milijona dinarjev; za preventivno zdravstveno okrevanje pa 20.700.000 dinarjev.

Sklepi

1. Občinski ljudski odbori naj nudijo večjo organizacijsko, moralno in materialno pomoč komisijam za higiensko tehnično zaščito pri občinskih ljudskih odborih.

2. Občinski ljudski odbori naj s pomočjo pristojnih organov dolgajo, katere gospodarske organizacije morajo imeti lastne pravilnike o HTZ in posebno varnostno službo.

3. V gospodarskih organizacijah

naj bi se uvedlo stimulatívno nagrajevanje oseb, ki so s svojim delom in predlogi pripomogli k zmanjšanju nezgod, bolniškega staleža in varstvenim izboljšavam na delovnih mestih (premiranje). V zvezi s tem naj ne bi občinski ljudski odbori potrjevali tarifnih in premijskih pravilnikov, ki ne bi vsebovali določb za premiranje na tem področju dela.

4. Nujno potrebno je izdelati status varnostnega tehnika oziroma inženirja, s katerim bodo dokončno urejeni njihovi kvalifikacijski pogoji, pravni položaj in plačna osnova.

5. Komisijam za HTZ v gospodarskih organizacijah naj organi delavskega samoupravljanja posvetijo večjo skrb za njihovo delo. Vsaka komisija naj dela po podrobno izdelanem programskem načrtu za tisto gospodarsko organizacijo. Delavski sveti so dolžni planirati

potrebna finančna sredstva za izvršitev tega plana in se bolj poglobljati v organizacijsko delo in aktivnost HTZ.

6. V vseh strokovnih šolah, nižjih, srednjih in višjih naj bi se še letos končno uvedel poseben predmet »Varnost pri delu«, kot je bilo to že večkrat predlagano.

7. S pristojnimi oblastnimi organi, zdravstveno službo in zavodom za socialno zavarovanje naj se dokončno uredi vprašanje obratnih ambulanz. Pri Okrajnem higienemskem zavodu pa se mora nujno ustanoviti dispanzer za poklicna obolenja.

8. Urediti je treba družbeno prehrano (cenene tople malice) po vseh podjetjih, tudi manjših. Povečati je treba skrb za množično ceneno letovanje delavcev med letnim dopustom.

9. Okrajni zbor proizvajalcev

naj pri merodajnih organih doseže, da se standardizirajo vsa osebna zaščitna sredstva. Za vsa ostala zaščitna sredstva, katera še ne proizvaja naša industrija, pa naj se ukine uvozni faktor.

10. Zbor proizvajalcev naj pri merodajnih organih doseže, da se prepove izdelava pomanjkljivo varovanih strojev in naprav. Vsak prototip mora biti odobren od pristojnega organa. Prepove naj se tudi uvoz nezadostno zaščitnih strojev in naprav.

11. Glede na nujno potrebo in zavzeto stališče Okrajnega sindikalnega sveta in Skupščine OZSZ je potrebno čimprej urediti stalno razstavo za HTZ. V ta namen naj se zagotovi potrebna sredstva za razstavni prostor in izvedbo razstave.

Okrajna komisija za higiensko-tehnično zaščito

4. člen

Podrobnejša navodila k temu odloku izda po potrebi Svet za družbeni plan in finance občinskega ljudskega odbora.

5. člen

Ta odlok velja od dneva objave v »Glasniku«, uradnem vestniku okraja Ljubljana, uporablja pa se od 1. januarja 1960.

Štev.: 01/1-01-46/1-60.

Kamnik, dne 25. novembra 1960.

Predsednik občinskega ljudskega odbora: France Vidervol l. r.

R A Z P I S

Komisija za uslužbenske zadeve pri Občinskem ljudskem odboru Ljubljana-Vič razpisuje na podlagi 164. člena zakona o javnih uslužbencih delovno mesto

referenta za varstvo družine srednja strokovna izobrazba

Plača in položajna plača v smislu določil zakona o javnih uslužbencih.

Pravilno kolkovane prošnje z življenjepisom se vlagajo pri Občinskem ljudskem odboru Ljubljana-Vič, Trg mladinskih delovnih brigad št. 7/II. Rok za vlaganje prošenj je 15 dni po objavi v Glasniku OLO.

Komisija za uslužbenske zadeve občinskega ljudskega odbora Ljubljana-Vič

VSEBINA

- Poročilo Okrajne komisije HTZ.
- 652 Odlok o določitvi odpovednega roka za podstanovalske pogodbe, sklenjene za nedoločen čas — občine Ivančna gorica.
- 653 Odlok o določitvi organa, ki daje soglasje za uporabo sredstev iz sklada za hišna popravila — občine Ivančna gorica.
- 654 Odlok o izločitvi stanovanjskega prispevka iz dohodka pavšalistov za leto 1960 — občine Kamnik.
- Razpis delovnih mest v upravi občine Ljubljana-Vič.

OBČINSKI LJUDSKI ODBORI

OBČINA IVANČNA GORICA

652

Na podlagi 2. odstavka 165. člena zakona o stanovanjskih razmerjih (Ur. list FLRJ št. 16/59, 47/59 in 27/60) in 26. člena statuta občine Ivančna gorica je sprejel občinski ljudski odbor Ivančna gorica na seji občinskega zbora in na seji zbora proizvajalcev dne 3. oktobra 1960

ODLOK

o določitvi odpovednega roka za podstanovalske pogodbe, sklenjene za nedoločen čas

1. člen

Podstanovalska pogodba, sklenjena med nosilcem stanovanjske pravice in podstanovalcem glede stanovanjskih prostorov za nedoločen čas, se lahko odpove samo po določbah tega odloka.

2. člen

Podstanovalska pogodba, sklenjena za nedoločen čas, se odpove drugi stranki neposredno, ustno ali pisмено, pisмено po pošti ali po sodišču z odpovedno tožbo v rednem pravdnem postopku.

3. člen

Ce ni v podstanovalski pogodbi dogovorjen daljši odpovedni rok, je odpovedni rok za obe stranki tri mesece.

Odpovedni rok se šteje od dneva naznanitve odpovedi do dneva, ki je navedene v odpovedi kot dan prenehanja pogodbe.

V odpovedi se sme navesti kot dan prenehanja pogodbe samo zadnji dan v mesecu.

4. člen

Ta odlok velja od dneva objave v »Glasniku«, uradnem vestniku okraja Ljubljana.

Št. 01/1-01-11/1-60.

Ivančna gorica, 3. oktobra 1960.

Predsednik občinskega ljudskega odbora: Stanislav Keber l. r.

653.

Na podlagi 4. odstavka 123. a člena zakona o stanovanjskih razmerjih (Ur. list FLRJ št. 16/59, 47/59 in 27/60) in 26. člena statuta občine Ivančna gorica je občinski ljudski odbor Ivančna gorica na seji občinskega zbora in na seji zbora proizvajalcev dne 3. oktobra 1960 sprejel

odloka o določitvi organa, ki daje soglasje za uporabo sredstev iz sklada za hišna popravila v hišah na območju občine Ivančna gorica

ODLOK

o določitvi organa, ki daje soglasje za uporabo sredstev iz sklada za hišna popravila v hišah na območju občine Ivančna gorica

1. člen

Sredstva, ki se na podlagi sprejetih predračunov hišnih svetov stekajo v sklad za hišna popravila, se lahko uporabljajo samo po odločbah tega odloka.

2. člen

Sklad za hišna popravila je namenjen za poravnavanje stroškov za srednja in velika popravila hiše oziroma stanovanja.

3. člen

Za uporabo sredstev iz sklada za hišna popravila mora hišni svet dobiti predhodno soglasje od oddelka za gospodarstvo in komunalne zadeve občinskega ljudskega odbora pred pričetkom predvidenih popravil. V ta namen mora hišni svet predložiti temu oddelku predračune za predvidena popravila, ki se bodo plačala iz sklada za hišna popravila.

4. člen

Računi za izvršena popravila, za katera je dobil hišni svet soglasje po tem odloku, morajo biti potrjeni od oddelka za gospodarstvo in komunalne zadeve ljudskega odbora.

5. člen

Ta odlok velja od dneva objave v »Glasniku«, uradnem vestniku okraja Ljubljana.

Št. 01/1-01-10/1-60.

Ivančna gorica, 3. oktobra 1960.

Predsednik občinskega ljudskega odbora: Stanislav Keber l. r.

OBČINA KAMNIK

654.

Na podlagi 2. odstavka 26. člena zakona o prispevku iz dohodka gospodarskih organizacij (Ur. list LRS št. 52/57, 48/48, 48/59, 52/59 in 45/60) in 7. točke odredbe o akontacijah stanovanjskega prispevka, ki jih plačujejo gospodarske organizacije (Ur. list FLRJ št. 6/60) je občinski ljudski odbor Kamnik na seji občinskega zbora in na seji zbora proizvajalcev dne 25. novembra 1960 sprejel

odloka o izločitvi stanovanjskega prispevka iz dohodka pavšalistov za leto 1960

ODLOK

o izločitvi stanovanjskega prispevka iz dohodka pavšalistov za leto 1960

1. člen

Gospodarske organizacije v občini Kamnik, ki pavšalno plačujejo prispevek iz dohodka, zajemajo v pavšalnem prispevku iz dohodka tudi stanovanjski prispevek.

2. člen

Višina stanovanjskega prispevka se določi s posebno pogodbo kot priloga k pogodbi o določitvi pavšalnega prispevka iz dohodka za leto 1960 in se v tej višini izloči iz kvote pavšalnega prispevka iz dohodka za leto 1960.

3. člen

Stanovanjski prispevek se plačuje mesečno ob dvigu osebnih dohodkov.

Zaključni račun SPLOŠNEGA PROJEKTIVNEGA BIROJA, Ljubljana

Gospodarska organizacija projektira visoke, nizke in vodne gradnje, notranjo opremo, inštalacije, izvršuje urbanistične in zazidalne načrte ter razmnoževanje na papir. Realizacija je znašala v letu 1959 134,5 milijona din.

AKTIVA		BILANCA na dan 31. decembra 1959		PASIVA	
Zap št.	Naziv postavke	Znesek v 000 din	Zap št.	Naziv postavke	Znesek v 000 din
A. Osnovna sredstva			A. Viri osnovnih sredstev		
1	Osnovna sredstva	3.086	1	Sklad osnovnih sredstev	6.313
2	Denarna sredstva osnovnih sredstev	3.134	2	Drugi viri osnovnih sredstev	—
B. Sredstva skupne porabe			B. Viri sredstev skupne porabe		
3	Sredstva skupne porabe	5.873	3	Sklad skupne porabe	1.807
4	Denarna sredstva skupne porabe	143	4	Drugi viri sredstev skupne porabe	—
C. Obratna sredstva			C. Viri obratnih sredstev		
5	Skupna obratna sredstva	13.617	5	Sklad obratnih sredstev	2.596
D. Izločena sredstva			D. Rezervni sklad in drugi skladi		
6	Denarna sredstva rezervnega sklada in drugih skladov	400	7	Rezervni sklad in drugi skladi	425
7	Denarna sredstva nerazporejenih sredstev	9	8	Viri nerazporejenih sredstev	7.634
E. Sredstva v obračunu in druga aktiva			E. Viri sredstev v obračunu in druga pasiva		
8	Kupci in druge terjatve	30.817	9	Kratkoročni krediti za obratna sredstva	—
9	Druga aktiva	111	10	Dobavitelji in druge obveznosti	14.636
	Skupaj:	57.190	11	Druga pasiva	23.779
				Skupaj:	57.190

Računovodja: Majda Munda-Koman

Predsednik UO: Ljubo Ravnik

Direktor: Dušan Bohinec